

Inwentaryzacja ornitologiczna i chiropterologiczna budynku Urzędu Gminy przy ul. Mazurskiej 13 w Brodnicy.

Inwestycja: termomodernizacja budynku.

Autor opracowania Paweł Stopiński

Inowrocław, czerwiec 2020 r.

FENeco Paweł Stopiński, Armii Krajowej 1/36, 88-100 Inowrocław, tel. 605 721 167,
fenecostopinski@icloud.com lub FENeco@wp.pl

Biegły Sądowy z zakresu ochrony przyrody, środowiska i kształtowania krajobrazu

1. Wstęp	3
2. Metody badań.....	4
3. Wyniki.....	6
3.1. Dokumentacja fotograficzna.....	7
4. Podsumowanie i zalecenia.....	11

1. Wstęp

W ramach planowanej termomodernizacji budynku urzędu gminy przy ul. Mazurskiej 13 w Brodnicy, wykonano inwentaryzację przyrodniczą miejsc lęgowych ptaków i siedlisk nietoperzy.

Zaplanowana termomodernizacja polegać będzie na zewnętrznym dociepleniu budynku, opierzeniu dachu oraz wymianie rynien. Na stropodachu planuje się wykonać docieplenie za pomocą piany.

Inwentaryzację przeprowadza się w celu ochrony gatunków chronionych oraz ich siedlisk. Wiele gatunków ptaków przystosowało się do życia w otoczeniu człowieka. Zmniejszenie występowania naturalnych dogodnych miejsc lęgowych dla wielu gatunków spowodowało, że nastąpiła zmiana ich zachowań. Obecnie gatunki takie nazywa się synantropijnymi. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na fakt, że są to niejednokrotnie gatunki, których liczebność spada. Odnotowuje się zmniejszającą liczebność np. wróbla *Passer domesticus*, a kawka *Corvus monedula* i jerzyk *Apus apus* zaliczane są do gatunków średniolicznych.

Podobnie sytuacja wygląda w przypadku nietoperzy. Wiele gatunków przystosowało się do życia w środowisku antropogenicznym. Nietoperze przystosowały się do życia otoczeniu człowieka i bardzo chętnie korzystają z wszelkiego rodzaju budynków, adoptując je do swoich potrzeb. Strych, poddasza to idealne miejsca do zakładania kolonii rozrodczych, a piwnice, schrony, bunkry to zazwyczaj miejsca zimowania nietoperzy.

Zgodnie z art. 52 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz.U.2020.55 t.j.), w stosunku do gatunków chronionych występuje wiele zakazów m. in. zakaz niszczenia siedlisk, płoszenia, zabijania itp. W Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. Dz.U.2016.2183 z dnia 2016.12.28, w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt w § 10 pkt 4 lit. h określono, w jaki sposób należy minimalizować wpływ różnych prac na zwierzęta i ich siedliska „dostosowaniu sposobów i terminów wykonywania prac agrotechnicznych, leśnych, rybackich, budowlanych (w tym hydrotechnicznych), remontowych i innych, tak aby zminimalizować ich wpływ na zwierzęta i ich siedliska”

Zgodnie z art. 19 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej 2010/C 83/01 w przedmiotowym przypadku należy zastosować zasadę przezorności.

2. Metody badań

W trakcie badań przeprowadzono kontrole miejsc lęgowych ptaków i bytowania nietoperzy. Wykonano trzy kontrole w terminach i godzinach przedstawionych poniżej w tabeli.

Data kontroli	Godziny kontroli
27 maja 2020r	11 ⁰⁰ -13 ⁰⁰
29 maja 2020r.	8 ⁰⁰ -10 ⁰⁰
4 czerwca 2020r.	19 ⁰⁰ -21 ⁰⁰

W trakcie prac wykonano dokumentację fotograficzną, szkice robocze poszczególnych ścian budynków. W obrębie rynien i opierzenia dachów wyszukiwano wszelkich szczelin, pozostałości starych gniazd, zwracano uwagę na wszystkie możliwe znaki świadczące o zasiedleniu stanowiska w minionym okresie lęgowym. Wyszukiwano odchodów, wyplułek i innych znaków świadczących o obecności ptaków.

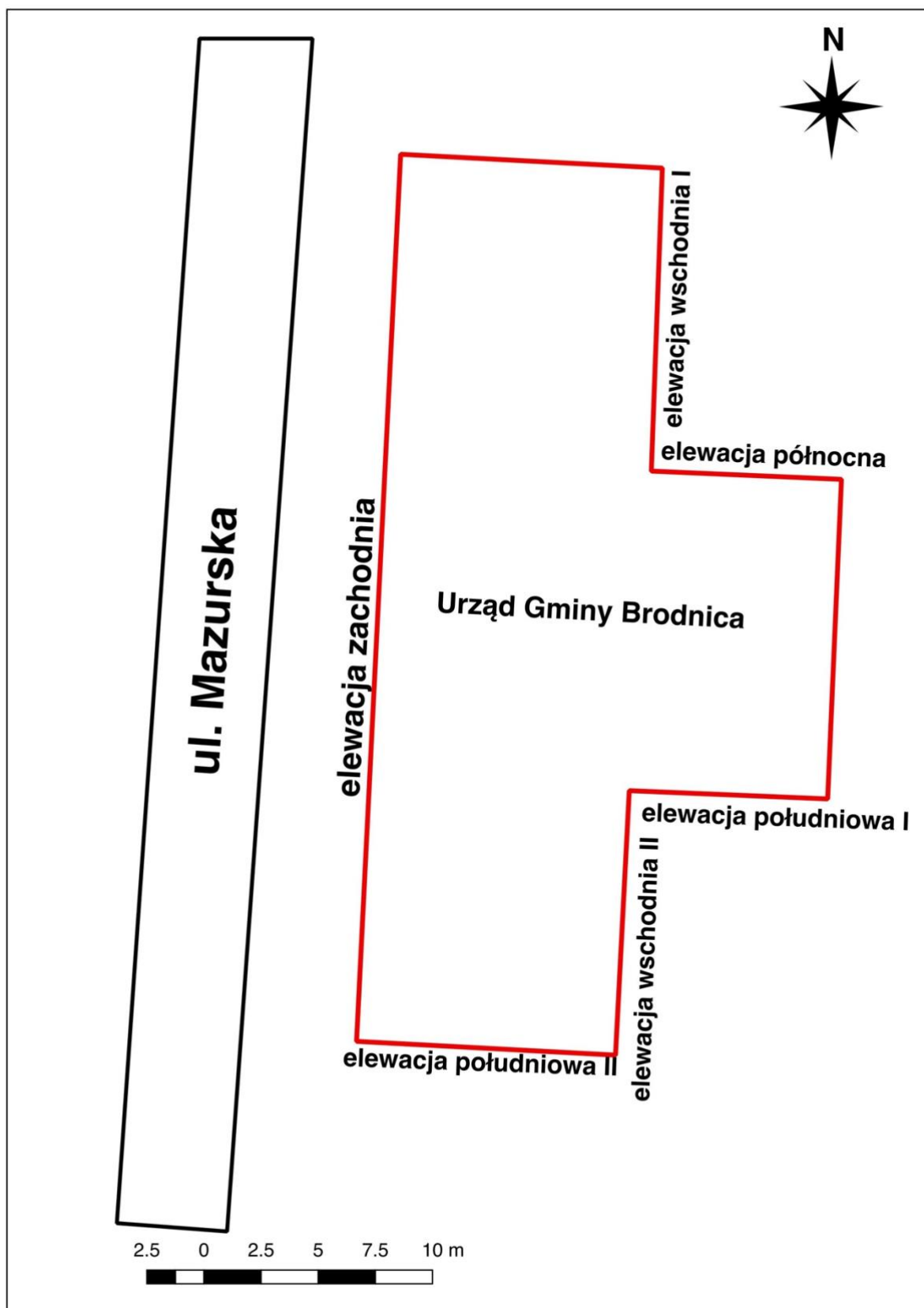
Zwracano również uwagę na wyłuszczenia mogące świadczyć o bytowaniu nietoperzy w obrębie elewacji budynku. Wyszukiwano wszelkich śladów ich obecności w postaci wyłuszczeń, odchodów i wyplułek.

Na szkicach budynków kartowano wszystkie miejsca występowania gatunków chronionych.

Obserwacje wykonano przy użyciu sprzętu optycznego takiego jak lornetka oraz luneta.

Obserwacji dokonywano z poziomu gruntu. W dniu 4 czerwca 2020 r. wykonano obejścia dachu w celu wykrycia ewentualnych gniazd w obrębie kominów.

Poniżej przedstawiono szkic sytuacyjny inwentaryzowanego budynku.

Rysunek 1. Szkic sytuacyjny budynku Urzędu Gminy wraz z nazwami i numerami elewacji.

3. Wyniki

W trakcie inwentaryzacji zewnętrznej elewacji budynku w obrębie kratki wentylacyjnych stwierdzono 13 miejsc bytowania gatunku chronionego gołębia miejskiego *Columba livia forma urbana* wymienionego w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. Dz.U.2016.2183 z dnia 2016.12.28, w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

Zgodnie z wyżej przedstawionym szkicem sytuacyjnym na elewacji:

- zachodniej sześć zajętych otworów
- wschodniej I trzy zajęte otwory
- wschodniej II dwa zajęte otwory
- południowa II dwa zajęte otwory

W obrębie rynien deszczowych, kominów wentylacyjnych i opierzeniu dachu nie zinwentaryzowano żadnych gniazd i miejsc występowania ptaków. Nie odnotowano żadnych śladów występowania nietoperzy. Pod dachem odnotowano trzy stare miejsca po gniazdach oknówek *Delichon urbicum*. Nowych gniazd oknówek nie zaobserwowano. Na całym budynku nie stwierdzono dogodnych miejsc do zakładania gniazd przez jerzyki. Popołudniowa i wieczorna kontrola wykazała obecność jerzyków żerujących nad wieloma budynkami w okolicy, lecz nie obserwowano żadnych osobników przy budynku Urzędu Gminy. Duże otwory wentylacyjne nie stanowią dogodnego miejsca do zakładania gniazd przez jerzyki. Nie stwierdzono kawek w żadnym z 37 otworów wentylacyjnych. Kawki z pokarmem stwierdzono na kominie w bloku przylegającym do Urzędu Gminy oraz na budynku obok, gdzie kawki regularnie wlatywały karmić młode.

Wszystkie rynny deszczowe oraz szczeliny w poszyciu dachowym nie posiadały w swym obrębie żadnych oznak świadczących o możliwości występowania gatunków ptaków lub nietoperzy. Nie odnaleziono starych gniazd, nie odnaleziono wyłuszczeń, wyplułek i odchodów. Przy opierzeniu dachu nie zidentyfikowano żadnych nisz, w których mogły gnieździć się ptaki lub bytować nietoperze.

Pod otworami wentylacyjnymi oraz na parapetach okien szukano śladów świadczących o bytowaniu nietoperzy. W trakcie badań nieodnaleziono żadnych śladów świadczących o ich bytowaniu tj. odchodów, wyplułek.

3.1. Dokumentacja fotograficzna

zdjęcie 1. zachodnia elewacja budynku, sześć miejsc lęgowych gołębia miejskiego.
Czerwone strzałki wskazują otwory zasiedlone.

zdjęcie 2. Wschodnia I elewacja budynku, trzy miejsca lęgowe gołębia miejskiego.
Czerwone strzałki wskazują otwory zasiedlone.

zdjęcie 3. Północny szczyt elewacji budynku sąsiadujący z budynkiem mieszkalnym. Brak gatunków chronionych.

zdjęcie 4. Wschodni II szczyt elewacji budynku, dwa miejsca lęgowe gołębia miejskiego.
Czerwone strzałki wskazują otwory zasiedlone.

zdjęcie 5. Południowy I szczyt elewacji budynku. Brak gatunków chronionych.

zdjęcie 6. Południowy II szczyt elewacji budynku, dwa miejsca lęgowe gołębia miejskiego.

Czerwone strzałki wskazują otwory zasiedlone.

zdjęcie 7. Stare gniazdo oknówki zbieg elewacji południowej I i wschodniej II.

zdjęcie 8. Stare gniazda oknówki elewacja wschodnia I.

4. Podsumowanie i zalecenia

Inwentaryzacja budynku Urzędu Gminy przy ul. Mazurskiej 13 w Brodnicy wykazała, że w obrębie zniszczonych kratek wentylacyjnych stropodachu bytowało 13 par gołębia miejskiego. Z uwagi na brak dostępu do stropodachu, autor opracowania zastosował zasadę przezorności zgodnie z art. 19 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej 2010/C 83/01, gdzie wszystkie stwierdzone pary gołębia miejskiego określono jako lęgowe.

Na elewacji zewnętrznej budynku, przy i na rynnach, na opierzeniu dachu i kominach wentylacyjnych nie stwierdzono innych gatunków ptaków oraz nietoperzy.

Zgodnie z § 6 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. Dz.U.2016.2183 z dnia 2016.12.28, w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt zakazy, o których mowa w ust. 1 pkt 7-9 oraz w ust. 3, nie dotyczą gołębia miejskiego (*Columba livia forma urbana*), z wyłączeniem miejsc gniazdowania w trakcie obecności piskląt w gnieździe.

Zakazy wymienione w ust. 1 pkt 7-9 to zakaz:

- 7) niszczenia siedlisk lub ostoji, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania;
 - 8) niszczenia, usuwania lub uszkodzania gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień;
 - 9) umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień,
- zakazy wymienione w ust 3

W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (2) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia, wprowadza się dodatkowo zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących.

Wykonanie termomodernizacji planuje się na okres od września do listopada 2020 r. W związku z powyższym nie będą złamane zakazy określone w art. 52 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz.U.2020.55 t.j.) oraz w § 6 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. Dz.U.2016.2183 z dnia 2016.12.28, w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt zakazy. W czasie wykonywania termomodernizacji, gołąb miejski zakończy okres lęgowy i nie będzie piskląt w gniazdach.

Przed przystąpieniem do prac dociepleniowych wykonana zostanie szczegółowa rewizja otworów wentylacyjnych w celu całkowitego wykluczenia obecności ptaków i nietoperzy przed

zamknięciem otworów. Po stwierdzeniu braku ptaków lub nietoperzy nastąpi zamknięcie otworów w celu ograniczenia wlotu np. odpoczynek, schronienie, nocleg.

Podczas prac zaleca się prowadzenia nadzoru przyrodniczego: ornitologicznego i chiropterologicznego.

W celu ograniczenia negatywnego wpływu inwestycji na ornitofaunę proponuje się wykonanie 5 budek lęgowych typu D o wymiarach: 50 cm wysokości, 23 cm głębokości i szerokości. Otwór wlotowy budek około 8,5 cm średnicy.